

Predsednik RS, Borut Pahor
Urad predsednika RS
Erjavčeva 17
SI-1000 Ljubljana

Notranje Gorice, 04.06.2020

DEOS, celostna oskrba starostnikov, d. o. o.
Gmajna 7,
S -1357 Notranje Gorice

POSVET PRI PREDSEDNIKU

»O UREDITVI DOLGOTRAJNE OSKRBE S PREDLOGOM NOVEGA ZAKONA in DRUGIMI SISTEMSKIMI UKREPI DRŽAVE«

Uvodoma bi v družbi DEOS, d. o. o. želeli poudariti, da ocenjujemo, da je v okviru obstoječega sistema socialnega varstva v Sloveniji (tako v domovih za starejše kot pri izvajanju storitve pomoči na domu) za uporabnike storitev poskrbljeno, saj se jim zagotavljajo kvalitetne in strokovne storitve, glede na obstoječe standarde.

Problem obstoječega sistema je predvsem v nedostopnosti obstoječih socialnovarstvenih storitev ljudem, ki te storitve potrebujejo in neprilagojenosti standardov in normativov socialnovarstvenih storitev na nove razmere in potrebe oskrbovancev. Nedostopnost storitve se v primeru domov za starejše odraža predvsem v vse daljših čakalnih vrstah. Glede standardov in normativov, pa moramo pojasniti, da so preživeti oziroma ne odražajo današnjih potreb in razmer oskrbovancev.

Za razvoj te dejavnosti je nujno potrebno povečati normative za kadre tako na socialnem kot zdravstvenem delu, pri novogradnjah in obnovah pa omogočiti, da je del doma tudi lahko ena oblika »negovalne bolnišnice«. Da pa bi bilo vse to mogoče izvesti je nujno potrebno ovrednotiti ceno bivanja na realno vrednost, pripraviti dodatne možnosti financiranja tako iz zavarovanja ali iz drugih virov.

V primeru pomoči na domu je poleg čakalnih vrst potrebno poudariti to, da je obseg storitve, ki se lahko v okviru javne mreže zagotovi posameznemu uporabniku (le nekaj ur na teden), prenizek glede na dejanske potrebe uporabnikov. Prenizek pa je, zaradi omejevanja v financiranju, saj je pomoč na domu bistveno dražja od institucionalnega varstva.

Po naši oceni je glavni vzrok za nedostopnost socialnovarstvenih storitev v tem, da se za razvoj mreže socialnovarstvenih storitev trenutno namenja premalo sredstev, da bi lahko zadostili potrebam vseh uporabnikov. Ob tem je potrebno upoštevati tudi dejstvo, da so že sedaj cene socialnovarstvenih storitev določene na podlagi sprejetih standardov in normativov, v kolikor bi želeli povečati obseg glede na trenutne potrebe in izboljšati kvaliteto, le to pomeni direkten pritisk na višje stroške in potrebo po dodatnih sredstvih.

Da zakon o dolgotrajni oskrbi pripravlja Ministrstvo za zdravje - s tem je že na simbolični ravni povedano, da se starost obravnava kot zdravstveni problem, po naši oceni ni pravilno. Zdravstvene probleme naj rešuje Ministrstvo za zdravstvo v svoji zakonodaji, socialno varstvene pa Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Zato bi moral biti Zakon o dolgotrajni oskrbi projekt obeh Ministrstev.

Menimo, da mora Zakon o dolgotrajni oskrbi, opredeliti, do kdaj je lahko starostnik v »domači oskrbi«, od kje naprej pa nujno potrebuje institucionalno oskrbo ali celo oskrbo v negovalni bolnišnici. Ta izhodišča morajo biti jasno določena, saj moramo točno vedeti koliko sredstev potrebujemo za oskrbo na domu, ki je bistveno dražja od institucionalne. Dejstvo je, da če želimo za starostnika poskrbeti v domačem okolju, ko njegove potrebe presegajo možnosti oskrbe na domu in ne moremo zagotoviti doma enakega nivoja oskrbe kot v instituciji, pa bi to želeli, so za to potrebna ogromna sredstva. Potrebno je natančno določiti stanje starostnika in nivo storitev, ki jih bo krila zdravstvena blagajna in storitve, ki jih bo krilo posebno zavarovanje v okviru oskrbe starostnika in kdaj oz. katere storitve naj bi plačal uporabnik iz tekočih prihodkov ali premoženja oz. kaj se bo pokrilo na podlagi solidarnostnega načela.

Ko govorimo o kakršni koli oskrbi starostnikov ne moremo mimo dejstva, da je to panoga, ki zahteva veliko neposrednega dela izvajalcev in je to panoga z izredno nizko dodano vrednostjo. Delavcev, ki bi želeli delati v panogi z neugodnim delovnim časom, delo, ki je fizično in psihično izredno naporno in minimalnimi osebnimi dohodki, ob hkratnih zahtevah po zniževanju cen socialnih storitev, onemogoča dvig plač v tej dejavnosti. Na drugi strani pa imamo omejitve vpisa v šole, ki izobražujejo kader za delo v socialni oskrbi, kot predpise, ki nerazumno omejujejo prihod tujih delavcev v Slovenijo (to je že znanje slovenskega jezika pri urejanju dokumentov za prihod, nepriznavanje pridobljene izobrazbe v tujini, oseba, ki želi priti k nam mora biti brezposelna, itd).

Prav tako si zatiskamo oči pred dejstvom, da se ogromno dela oskrbe starostnikov opravlja na črno. Pozitivna zakonodaja omejuje delo ljudi, ki najbolj skrbijo za starejšo populacijo, to so mlajši upokojenci. Na eni strani smo s spremembo Pokojninskega zakona omogočili, da delavci, ki izpolnjujejo pogoje za upokožitev še delajo in poleg plače prejemajo še 40% pokojnine, na drugi strani pa nismo odpravili omejitev dela upokožencev, ki ne morejo socialne oskrbe opravljati kot avtorsko delo ali po civilno pravni pogodbi o delu, ampak po pogodbi o začasnem in občasnem delu upokožencev, ki pa ima vrsto omejitev, tako za upokoženca, kot delodajalca.

Poenostaviti bi bilo potrebno tudi birokratske postopke pri dovoljenjih za opravljanje socialno varstvenih storitev ali zdravstvenih storitev, kadar se te opravljajo v zasebnem sektorju, nap. s.p. Po sedanjih zakonodaji mora izvajalec pridobiti ali koncesijo ali dovoljenje za delo, bodisi od Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ali Ministrstva za zdravje. Menimo, da če je nekdo izobražen za tako delo, nap., socialni oskrbovalec, medicinska sestra, fizioterapevt, so taka dovoljenja nepotrebna, saj je pridobil potrebna znanja in sposobnosti že s samim zaključkom šolanja in potrebnimi strokovnimi izpiti.

Kaj pričakujemo od države?

Potrebno je narediti točne projekcije starajoče populacije, njihove potrebe in pravice, hkrati pogledati tudi ostalo zakonodajo, ki posega v segment starajočih in predvsem narediti daljšo projekcijo načina financiranja tega segmenta. Za razvoj te dejavnosti je nujno potrebno povečati normative za kadre tako na socialnem kot zdravstvenem delu, pri novogradnjah in obnovah pa omogočiti, da je del doma tudi lahko ena oblika »negovalne bolnišnice«. Da pa bi bilo vse to mogoče izvesti je nujno potrebno ovrednotiti ceno bivanja na realno vrednost, pripraviti dodatne možnosti financiranja tako iz zavarovanja ali iz drugih virov

Kaj se pričakuje od družbe in vsakega posameznika?

Mislimo, da ni država tista, ki mora na tem področju poskrbeti prav za vse probleme. Pomembni smo vsi mi, vsak posameznik in družba kot celota, kakšen odnos imamo do starejših, za reševanje problemov, ki se pojavijo ob staranju prebivalstva in predvsem pri skrbi za sočloveka, da jim omogočimo dostojno življenje. Za dober rezultat moramo prispevati prav vsi, zato je zelo pomembna vključenost vseh generacij in predvsem spoštovanje do sočloveka.

Direktorica DEOS Centra Notranje Gorice

Ana Petrič

PE CENTER STAREJŠI NOTRANJE GORICE
Gmajna 7, 1357 Notranje Gorice

DEOS, celostna oskrba starostnikov, d.o.o.

osnovni kapital 2.916.000€

št. reg. vl. 061/12632200 pri Okrožnem sodišču v Ljubljani

ID za DDV: SI17727332 | matična št.: 5895448